

ชื่อวิทยานิพนธ์	การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์พี่น้องในเทพนิยายไทยและเทพนิยายกริมม์
ผู้เขียน	นางสาวณัฏฐิกา บุญรัมย์
สาขาวิชา	ภาษาอังกฤษ
ปีการศึกษา	2546

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์พี่น้องในเทพนิยายไทยและเทพนิยายกริมม์ โดยนำทฤษฎีการวิเคราะห์ด้านคติชนวิทยา จิตวิทยาและสังคมวิทยามาใช้ในการตีความ

ผลการศึกษาเทพนิยายที่ล้วนมีพี่น้องจำนวน 55 เรื่อง ซึ่งเป็นนิทานไทย 7 เรื่องและนิทานกริมม์ 48 เรื่องพบว่า เทพนิยายทั้งสองวัฒนธรรม 41 เรื่องนำเสนอ น้องสุดท้องเป็นตัวเอก ในขณะที่แม่เลี้ยงและพี่ๆ จำนวนหนึ่งเป็นตัวร้าย ด้วยเหตุที่แม่เลี้ยงมักวางแผนร้ายทำลายตัวเอกจึงจัดเป็นตัวร้ายหลัก ในขณะที่พี่ๆ มักมีบทบาทเพียงขัดขวางการกระทำของน้องสุดท้อง หรือช่วยเหลือแม่เลี้ยง แต่ก็มีตัวละครพี่ในนิทานจำนวนไม่น้อยเป็นผู้ช่วยตัวเอกหรือแทบไม่มีบทบาทเลย สำหรับตัวละครสตรีนั้นทั้งในนิทานไทยและกริมม์มีลักษณะร่วมกันคือ หากมิใช่แม่เลี้ยงใจร้ายหรือแม่มด สตรีก็มักจะเป็นตัวเอกประเภทผู้ถูกกระทำ หรือเป็นเหยื่อซึ่งน่าจะเป็นเพราะในความคิดแบบดั้งเดิมนั้นสตรีมักถูกมองว่าร้ายกาจหรืออ่อนแอ กระนั้นก็ตามน้องสาวสุดท้องในเทพนิยายกริมม์จำนวนหนึ่งอุทิศตนเพื่อช่วยชีวิตพี่ชาย ส่วนตัวเอกฝ่ายชายโดยทั่วไปมักเป็นประเภท“ผู้แสวงหา”

ด้านความสัมพันธ์พี่น้องพบว่านิทานทั้งหมดนำเสนอความสัมพันธ์ด้านลบของพี่น้องมากกว่าด้านบวกเล็กน้อยแต่บางเรื่องก็แสดงความสัมพันธ์แบบเป็นกลางค่อนข้างบวก นับได้ว่านิทานเหล่านี้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์พี่น้องตามความเป็นจริง นั่นคือ มีการแข่งขันหรืออิจฉากันบ้าง ช่วยเหลือกันบ้างและในบางครั้งก็ไม่ใส่ใจซึ่งกันและกันเลย

จากการวิเคราะห์สามประเด็นหลักในนิทานคือ แก่นเรื่องและอนุภาค รูปแบบ และการสร้างตัวละคร พบว่านิทานทั้งหมดมีแก่นเรื่องและอนุภาคประเภทเดียวกัน กล่าวคือ อนุภาค “ความแปรผันของโชคชะตา” ซึ่งสัมพันธ์กับแก่นเรื่อง “น้องสุดท้องชนะพี่” และ “คนเห็นแก่ตัวและคนโลภย่อมถูกลงโทษในที่สุด” ส่วนอนุภาค “การแปลงร่าง” มีความสัมพันธ์กับแก่นเรื่อง “รูปลักษณะภายนอกขัดกับความจริง” นอกจากนี้ยังมีอนุภาคย่อยอีกสองประการคือ “ตัวเลข” และ “การคืนชีพ”

เมื่อประยุกต์ใช้ทฤษฎีรูปแบบนิทานพบว่า นิทานทั้งสองวัฒนธรรมมีลักษณะร่วมกันบางประการ เรื่องช่วงชีวิตของตัวเอกซึ่งมีสามช่วงคือ ช่วงเริ่มต้น การผจญภัย และตอนจบ ความแตกต่างที่ชัดเจนคือ โครงสร้างของนิทานไทยสามารถแบ่งเนื้อหาออกได้เป็นตอนๆ โดยเฉพาะตอนต้นมักมีเรื่องของพ่อแม่

ของตัวเอง กำเนิดและชีวิตวัยเด็กของตัวเอง ฉะนั้นนิทานไทยจึงยาวกว่านิทานกริมม์ซึ่งมักมีจุดสำคัญของ
ทั้งเรื่องเพียงจุดเดียว ด้านตัวละครพบว่าตัวละครในเทพนิยายจะ"แบน" (flat) แต่การศึกษาด้านสังคมวิทยา
และจิตวิทยาชี้ว่าสภาพทางสังคมและจิตวิทยาอาจเป็นเหตุให้นิทานเหล่านี้มีแบบแผนซ้ำๆ เช่น น้องสุดท้อง
ผู้เก่งกล้า แม่เลี้ยงใจร้าย บทบาทพ่อแม่ที่ไม่ชัดเจน โดยเฉพาะบทบาทพ่อตลอดจนตัวละครอาวูโสที่เป็น
ผู้ช่วยเหลือ

แม้ว่านิทานไทยและกริมม์จะแตกต่างกันบางประการแต่ก็มีส่วนที่คล้ายกันมาก การวิเคราะห์โดย
ประธานมุมมองหลากหลายมิติช่วยสร้างเสริมความเข้าใจให้ดียิ่งขึ้น

Thesis	A Comparative Study of Sibling Relationships in Selected Thai and Brothers Grimm's Fairy Tales.
Author	Miss Natthika Boonrasamee
Major Program	English
Academic Year	2003

Abstract

This comparative research focuses on sibling relationships in Thai and the Grimms' fairy tales. The analytical approaches employed in the interpretation are folklorist, psychological and sociological.

There are altogether fifty-five fairy tales: seven Thai tales and forty-eight of the Grimms' counterparts, all having the protagonists with at least one sibling. It is found that forty-one of these tales reveal the youngest children as the protagonists, whereas all the stepmothers and almost half of the elder siblings are the antagonists. The stepmother is the arch-opponent who usually instigates a plot to destroy the protagonist while some elder children may want only to obstruct him/her or support their wicked mothers. However, some elder siblings are the protagonist's supporters or have no significant role. Genderwise, the female characters in both Thai and the Grimms' fairy tales are similar: besides being the wicked (step)mothers, or wicked witches, they are often passive or victimized protagonists. This suggests a traditional view on women as either "terrible" or weak. Yet, there exist a few relatively heroic youngest sisters in the Grimms' fairy tales that surprisingly devote themselves to the difficult tasks of rescuing their brothers. As a rule, male protagonists are mostly quest heroes who bravely act: venturing and searching.

Regarding sibling relationships, negative relationships is equal to positive ones, and some insignificant relationships. This mirrors sibling relationships in real life: rivalry, cooperation, and more or less indifference.

The eclectic analysis focuses on three main elements of the tales: theme and motif, form, and characterization. It is found that the selected tales share common themes and motifs. Two themes correspond to the folklore motifs of "The Reversal of Fortune" ("The youngest sibling triumphs over the elder siblings" and "The selfish

and greedy person will be finally punished”) and one theme, “Appearances are Deceptive”, corresponds to the motif of “Transformation”. Besides, two other supplementary motifs are recurrent: “number” and “resurrection”.

Based on the formalistic theory, the tales are found to have three similar phases of the protagonist’s life—initial situation, adventure and ending. The main differences of the two groups of tales are that Thai tales have episodic plots, usually with a long initial phase about the protagonist’s parents, unusual birth and childhood while the Grimm brothers’ tales are mostly shorter, and have only one conflict. Regarding characterization, although the characters are flat, the psycho-sociological approaches shed light on possible reasons why there are such recurrent patterns as the youngest-child protagonist, the wicked stepmother, the parents’ vague roles especially the father’s, as well as magical elderly helpers.

Although the Thai and the brothers Grimm’s tales differ in many respects, mostly due to their social conditions, there are various similar patterns. With an eclectic method of tale analysis, we can approach better understanding.